

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
--	---	--

Ešte vždy v blate.

Väčšina snemu uhorského prijala adresu na kráľa. V piatok 12-ho t. m. verejne potvrdili vo sneme na fajnovom papieri krásnoumne napísanú adresu a uderili na ňu pečať snemovne. Podpísal ju Zoltán Szakáts, tajomník a Július Justh, predseda snemovne. Bez všetkej debatty uzavrelo sa potom, že sa adresa cestou vlády doručí jeho veličenstvu. Je toto dľa starého poriadku, od ktorého väčšina snemu pri tejto príležitosti nechcela odstúpiť. Z úradu hlavného ministerstva adresu hneď v piatok po obede poslali do Viedne.

Adresa je teda vo Viedni. Či však jeho veličenstvo vyplní žiadosť v nej úslušným spôsobom vyslovené, toho proroka ešte nenie u nás, čo by to vedel predpovedať! Aby ale adresa necestovala sama do Viedne, v piatok večer išiel za ňou aj Tisza. V sobotu bol na audienciu u kráľa. Ako obyčajne do teraz nevykonal nič. Kráľ ho ešte vždy neprepustil, ba táto záležitosť, ako o tom vladné noviny píšu, ani vraj do reči neprišla. Čo robil teda Tisza u kráľa? Hovoria, že tam Tisza zas nové návrhy a propozície predložil kráľovi, dľa ktorých by sa pokračovať malo v ďalšom vladarení liberálov a ku rozriešeniu krízy. Ako tieto návrhy a propozície vyzerajú, to pravda nikto nevie. Hovorí sa ale, že Tisza to radil kráľovi aby vymenoval stálu vládu a len až by toto nebolo možné, aby sa vymenovala dočasná vláda k vedeniu krajinských záležitostí.

Naše krajinské záležitosti riešia sa docela vo Viedni. Tak to bolo od jakživa a bolo to vždy len na škodu krajiny. Keď Tiszu vymenovali za

ministerpredsedu, musel najprv porady držať s rakúskym ministerpredsedom Körberom. U tohoto sa musel podrobiť prvému eksamenu. Až keď na tejto skúške neprepadol, radil sa s Goluchovským, ministrom zahraničných záležitostí a konečne s ministrom vojenských záležitostí s Pitreichom. Tri skúšky musel teda Tisza vo Viedni zložiť prvej, než ho vymenovali za uhorského ministerpredsedu. Dostal on síce pri týchto skúškach jednotku, teda eminenciu. Vyplnilo sa ale na ňom to, čo sa mnohokrát v živote opakuje, že tí najlepší žiaci, stávajú sa medzi okolnosťami tí najhorší notári. Ministerpredsedom vo Viedni je teraz Gautsch, tento je ale od dlhšieho času nemocný a nesmie sa pohnúť von z izby. Tohoto nemocného ministra navštívil vo štvrtok kráľ a pobavil sa celé tri štvrte hodiny uňho. Je toto iste vysoké vyznačenie pre tohoto nemocného ministerpredsedu, dá sa však predpokladať, že tu nebola reč len o nemoci ministerpredsedu, lež zaiste hovorilo sa i o uhorských záležitostiach. Kto bude ten šťastlivý čo príde zas z Uhorska ku Gautschovi na skúšku? Hovoria že to bude snáď Štefan Burian, minister sp. finanč. záležitostí. No tohoto Gautsch dobre pozná, u neho má teda Štefan Burian tie najkrajšie výhľady na eminenciu. Či ich bude mať vo svojej vlasti v Uhorsku, to je iná otázka. Príde aj Burian tieto dni do Budapešti, aby pojednával s politickými stránkami, či pre seba, alebo pre druhého to sa ešte nevie istotne. Hovoria ale, že Burian donesie so sebou dajaké povolenia a tieto bude ponúkať spojenej opozícii. Jestli spojená opozícia tieto povolenia prijme, vtedy bude všetko v poriadku a vymenujú stálu vládu; jestli ale spojená opozícia

tieto povolenia neprijme, vtedy sa vymenuje len dočasná vláda a odročí sa snem a kto zná čo všetko majú ešte vo Viedni pre nás na pospas.

Všeličo sa hovorí o týchto povoleniach, ktoré Štefan Burian doniesť má so sebou do Budapešti. Sú to zaiste zas len také liberálne cukriky, ktoré s prvu sladko šmakujú, každému ale náležite žalúdok zkazia čo ich zjedol. Najviac sa hovorí o tom, že spoločné colné územie zadržané má byť na ďalších desať rokov a že sa prijať musia obchodné smluvy s nemeckom a s talianskom.

Burian príde teda do Budapešti a bude zas tento vyjednávať. Viacej pánov pôjde zas aj na audienciu. Spomínajú z husta tiež i osobnosť grófa Khuen-Héderváryho pri riešení krízy. Khuen-Héderváry je známy pán, ktorého vždy do popredia strkajú, keď sa o rozlúštení ťažkých politických záležitostí u nás jedná. Je to ako rytier starých časov, keď nie so železnou rukou, aspoň so železnou rukavicou. Bol on už viackrát do Uhorska poslaný aby robil poriadok. Zdá sa však, že v tej železnej rukavici netrčí dajaká šťastlivá ruka, bo mu za to čo už raz ako ministerpredseda na uhorskom sneme urobil, na večnú pamiatku nepostavia ku oslave pomník.

Adressa je u kráľa. Liberáli ale až len včul pracujú na tom, aby kráľ nerozhodnul v smysle tejto adresy lež ku jejich dobrému. Nestarajú sa oni o blaho vlasti a o dobrobyt ľudu, im len o to ide aby mohli ďalej panovať. V sobotu o siedmej prišiel Tisza z Viedne domov a viezol sa hneď do liberálneho kruhu. Tam čakali naň dychtíve ministri a niekoľko liberálov čo z topiacej sa lode ešte nepoutekali. Pýtali sa zvedavo ako vypadla tá audiencia, čo vykonal? Tisza mlčal. Ani slova nepovedal Tisza, vie to ale celá krajina, že sa ešte vždy nachodí v blate!

Vandrovanie do Ameriky a jeho následky.

Vysťahovanie do Ameriky zo všetkých strán Uhorska nie žeby upúšťalo, lež ešte rastie čo mesiac tým viacej. Dľa štatističných výkazov v mesiaci marci tohoto roku vydaly úrady 27.149 passov, a síce 21.195 ku vyvandrovaniu a 5954 iným cieľom. V mesiaci marci minulého roku vystavilo sa 12.195 passov. Tohoto roku v mesiaci marci vyvandrovalo teda o mnoho viacej ľudí než laňajšieho roku. Je toto veľmi smutný obraz hospodárskeho a spoločenského postavenia našej krajiny.

V hospodárskom ohľade je to krajina na ohromnú

škodu. Z jary a v lete jesto najviacej poľnej roboty. Kto má ale tieto poľné práce vykonávať, keď ľud na tisíce opúšťa zem? Ľud, čo sa tu narodil, čo tu vyrástol, zahodí sekeru, motyku a kosu do jarku a opúšťa zem, ktorá ho doposiaľ živila. Spredá čo má málo pozemkov, vezme batoh a palicu a ide do sveta. Nech sa potom stane čo chce. Je toto hrozná odvážlivosť, ktorej sa ľud týmto krokom dopúšťa. A to prečo? Jedni hovoria, že tu nemôžu vyžiť. To ale nenie pravda. Zem je tá istá ako bola predtým. Z tejto zeme vyžili naši predkovia, ba si ešte aj zgazdovali. Zem teda, keď si ju gazda obrobí, donáša dnes priam tak úrodu, ako ju predtým donášala. Ale veď je teraz u nás nesmierna drahota, povie dakto. A to je pravda. Po veľkom suchu laňajšieho roku je včul — ale nielen u nás, lež po celom svete — veľká drahota. Oproti tomuto ale, to čo sa nám na zemi urodilo, má vyššiu cenu, je drahšie ako bolo predtým. Touto vyššou cenou našej úrody dá sa teda zaokryť to, že musíme vydávať následkom väčšej drahoty. Aj to hovoria, že sú u nás porcie veľké, a že ich je so všeliakými priražkami tolko, že si ich človek ani v hlave podržať nemôže. Aj to je pravda. Ale veď aj naši predkovia museli platiť veľké porcie, priam tak ako my, a predsa nezúfali, lež obrábali tú zem usilovne, ktorú im Boh narídil; obrábali ju, či jej bolo viacej, alebo menej, či ona bola lepšia alebo horšia. Pracovali a modlili sa a Boh im dal hojne všetkého dobrého. Ani im na myseľ neprišlo, aby vyvandrovali. Aj to hovoria dajedni, že u nás neni výrobku. Predtým bolo u nás vždy dosť výrobku. Nuž či je teraz tá naša zem už menšia? Či by sa na nej nedalo najst dostatočného výrobku? Na horných stranách pravda mali predtým ľudia cez celý rok výrobok v horách. Prastaré hory tieto pravda židia vykolčovali. Neni v nich výrobku. Nuž ale veď z horných strán celé kraje išly na Dolniaky na roboty. A tieto Dolniaky sú aj včul, a je tam roboty teraz priam ako predtým. Jednu čiastku týchto poľných robôt odňaly pravda rozličné mašiny a stroje. Vzдор tomu však vždy tam hľadajú robotníkov. A čo na jednej strane na robote ubudne, to sa dá nahradit robotou vo fabrikách toho najrozličnejšieho oboru, ktoré stavajú po všetkých stranách krajiny. Roboty by teda bolo v krajine dost. A dnes priam tolko ako jej bolo predtým. Chybujú ale po všetkých stranách robotníci. Jako by aj nechýbovali, keď každý čo len vládze uteká do Ameriky. Medzi tými, čo v mesiaci marci vyvandrovali do Ameriky, bolo 14.736 mužského pohlavia vyše 12 rokov, 3785 ženského pohlavia vyše 12 rokov a 1305 detí nize 12 rokov. Z tých dospelých chlapov a z tých žien sa podaktorí snád ani domov nevrátia. Tých 1305 detí, čo len v jednom mesiaci vlast svoju opustily, sú pre krajinu zajiste ztratené na veky. V hospodárskom ohľade je teda vyvandrovanie tá najväčšia škoda, záhuba pre krajinu. Toto je skutočná pravda a táto nedá sa podvrátiť ani tou námietkou, že si tam za tým širokým morom ľudia peniaze vyrábajú, a že ich domov posielajú. Veď ale, medzi tými stotisícami čo do Ameriky vyvandrovali, koľko ich je takých, čo tie peniaze domov posielajú? A koľko sa už tých dollarov poslalo? Hovorja, že

si vraj na mnohých miestach ľudia týmto dollarami vyplácajú doma dlhy. Aj to dopúšťame, že je tomu tak po niektorých stranách. Všetky ale tieto peniaze a aj tie vyplatené dlhy neni sú vstave nahradit tie veľké škody, ktoré vyvandrovanie zapríčiňuje krajine a ľudu v spoločenskom, náboženskom a mravnom ohľade.

V spoločenskom ohľade je vyvandrovanie na škodu tým, čo vyvandrujú i s celou rodinou. Dajme tomu, že príde otec i so ženou a s deťmi šťastlivo do Ameriky. Ako cudzí človek ztratí sa v tomto veľkom a neznámom svete. Doma sa nevedel vyznať v susednom stoličnom meste, a včul sa mu príde vyznať vo svete, kde ani reči, ani obyčajov nezná. Pokiaľ má peniaze čo si z domu doniesol, to ešte len ide akosi. Čo ale, keď sa tieto strovia? Hľadá si robotu. Povie dakto. Dobré. Či ju ale hneď nájde? Veď je aj Amerika už ľuďmi naplnená a všetci hľadajú robotu a všetci chcjú žiť. V Amerike sa ale nedá žiť bez roboty. A túto je tam ťažko najst. Bez roboty a bez peňazí súbožie vyvandrovaný i s celou rodinou. Pre spoločnosť je ztratený tam a je ztratený doma. Doma i ten najchudobnejší útočisko a potešenie hľadal v náboženstve. Tam nenajde kostola, ani kde by sa vyplakať mohol. Jest síce pravda, že si po mnohých miestach vyvandrovaní sriaďujú obce a stavajú kostoly. Ale čo je to pre tak veľký svet. Vystahovalec môže i s celou rodinou aj tri razy od hladu zomreť, kým sa na takéto miesto dostane. Upadne a zhynie pre spoločnosť. — Jestli ale muž a otec sám vyvandruje do Ameriky a doma nechá ženu a deti, čo je vtedy? Muž sa trápi v cudzom svete na seba zanechaný, až má robotu a príde k peniazom, keď je človek svedomitý, poriadny, pošle zo svojho výrobku domov. Koľko ich je ale nesvedomitých? Koľko ich je neporiadnych a ľahkomyseľných? Vo zlých spoločnostiach, zvedení zlými príkladmi, koľko ich tam upadne do toho najhlbšieho bahna nemravnosti? Žena doma narieka s malými dieťkami a muž? Ten si žije v Amerike ako slobodný občan a vedie život opravdu americký. Na ženu a dieťky doma zanechané, sebe ani nepomyslí. Ako to ale vyzerá, keď je doma žena ľahkomyseľná? Keď by jej muž všetky americké poklady poslal, ani tie by jej nepostačily. Zabudne na vernosť, ktorou sa manželovi pri oltári zaviazala, o deti sa nestará, tie nevychováva, až konečne zpusťne sama i s dieťkami. Či sa táto škoda nahradit dá tým výrobkom, čo ho očakávajú všetci tí, čo sa púšťajú na tú neistú cestu, do cuozieho sveta? Koľko je ale takýchto smutných príkladov v obciach, z ktorých svet do Ameriky vandruje! Vystahovanie, alebo tá vandrovka do tej Ameriky je teda na nenahraditeľnú škodu ľudu z ohľadu spoločenského a mravnosti. Ako to ale vyzerá v náboženskom ohľade?

V Amerike sa veru ľudia napospol o náboženstvo mnoho nestarajú. Medzi vyvandrovanými sú už početné kolonie, kde si postavili kostol, kde si držia kňaza a platia ho. Doma týmto ľuďom ťažko padlo pod menom párbér dať ročite merku alebo dve zbožia, v Amerike ich služby Božie viacej košťujú a oni to platia a navštevujú aj svoj kostol. Nuž ale veď v Amerike sú kraje, kde i na

sto ba i dvesto míľ nemáš ani kostola ani kňaza. Keď sa chlap do takého kraju dostane, ohľadom náboženstva sa zdivočí. Nasiakne pritom rozličným nebezpečným smýšľaním. Ostane nevercom a neznabohom. Zabudne i tú najprvopočiatočnejšiu modlitbu, čo sa dakedy od svojej milej matky bol naučil. Nevie sa už ani len «Otčenáš» pomodliť. Pritom ale vie zaklínať a hrešíť, že ti až vlasy dupkom stávajú, keď ho počuješ. Keď sa takémuto pošťastí domov príšť, donesie so sebou malú zásobu anglických výrazov, tým väčšiu zásobu ale zlých obyčajov a bezbožnosti. Na to teda vandruje ten ľud do Ameriky, aby nábožensky celkom zkažený a zchudobnelý dochádzal nazpät domov? Či teda to húfne vyvandrúvanie do Ameriky nenie na zkažu nášmu ľudu jak v náboženskom, tak i v mravnom ohľade?

V tomto ohľade ale ešte i iné nebezpečia hrozia v Amerike vyvandrovaným vystahovalcom. V Amerike si totiž každý človek môže veriť to, čo chce, nech len jeho viera americkým štátom neni nebezpečná. Aj ohlasovať môže na ulici, alebo na verejných miestach každý takú vieru, akú chce a ktorá sa jemu pozdáva, keď len to, čo on ohlasuje, neprotiví sa americkým štátnym zákonom, nuž sa mu štát do toho ani najmenej nemieša. Všetliakých vierozvestov, alebo takrečených missionárov máš teda náramnú silu v Amerike. Medzi týmito vierozvestovateľmi vynikajú obzvlášte ruski missionári, alebo agenti, ktorí zvlášte po tých krajoch, kde sa vyvandrovaní z horného Uhorska a najmä Rusnáci zdržujú, siloumocou na tom pracujú, aby ľud na seba zanechaný zväbili na ruskú vieru. Rus má dosť peňazí nielen na vojny, lež ešte aj ku tomu cieľu, aby svoju ruskú vieru, kde je to možno a kde môže, peniazmi rozširoval. Rusnáci bývajú u nás v opustenom a veľmi chudobnom kraji, kde, ako hovoria, slnko chodí len dobrú noc vinšovať. Jest to ľud ozaj veľmi opustený a biedny, pre ktorý krajina naša doposiaľ veľmi málo robila. Čo mu v jeho veľkej biede bolo ešte zostalo, to vycicali z neho poľski židia. Nenie potom ani divu, že sa tento biedny ľud húfom berie do Ameriky, kde ho však tiež podobný osud očakáva. Tam totiž už striehnu naň tí ruski missionári, alebo lepšie rečeno agenti, ako nejakí krahulci a zpúšťajú sa naň, aby ho zväbili ku ruskému bludu. Tomuto veľkému nebezpečiu vystavení sú v Amerike nielen Rusnáci, lež vôbec všetci vyvandrovaní z horného Uhorska.

Nemáme miesta rozpisovať sa dnes ďalej o smutnej záležitosti vyvandrovania do Ameriky, záverečne len to ešte opakujeme, že toto vyvandrúvanie do Ameriky je tá najväčšia škoda pre krajinu a tá najhlbsia záhuba pre ľud v hospodárskom, spoločenskom a mravno-náboženskom ohľade. Robiť treba doma, lež ešte o mnoho ťažšie a namáhavejšie treba robiť v Amerike. Pečené holuby ani tam, ani tu nikomu neletia do huby. Osolený zemiak doma lepšie chutná, ako v cudzom svete biely koláč slzami polievany!

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Najnovšie gšefty.

Dovčuľ celý svet vedel, že len židia, agenti, alebo aj iný židovským duchom nasiaklí ľudia prevádzali gšefty. A robili zlé alebo robili aj dobré gšefty. Robili šľachetné a robili dakeď aj zákonom nedovolené, teda nešľachetné gšefty. Takéto gšefty robia sa potom so všeliakým tovarom. Jedni predávajú vlnu, druhí handry; sú ľudia, čo kupčia s drevom, s ovocím, ba aj s mliekom a brindzou. Sú zas takí ľudia, čo kupčia so zbožím. A kupčia na takrečených burzách i s takým zbožím, ktoré sa ešte ani neurodilo, ba sa ani nikdy neurodí. Nejedon židáčik kúpi alebo predá tisíce metrových centov žita alebo kukurice a nemá ani šestáka vo vačku. Ako je to možno? Nuž ide to všetko len na papieri. Sú to také židovské gšefty, ktoré už mnoho kresťanského majetku pohltily. Krom spomenutých vecí kupčia ľudia i s papiermi. Neni sú to síce také papiere, ako je ten, čo naň otrovu na muchy ležeme, ale sú to papiere, na ktoré už tiež mnoho kresťanov sadlo a sa náležite otravilo. Sú to takrečené štátne papiere, alebo papiere privátnych alebo verejných podnikov. Takýmto papiermi kupčia teda ľudia, a to sú tí takrečení bankári.

Vo väčších mestách máš takmer v každej ulici a na každom rohu takého bankára. Z vonku visí pekný šild a na tomto je veľkými zlatými literami napísané, že bankár; v tom sklepe ti ale predávajú také cenné papiere, ako na dedine brindzu. Nie každý si ale môže taký papier naraz kúpiť, bo je veľmi drahý, nuž predávajú ho potom na ráty. Predávajú oni aj lóze a sľubujú pri odpredaji, že aspoň každý druhý lóz musí vyhrať. A ponevác je ešte mnoho ľudí na svete, čo sú neni bohatí, a je ich ešte viacej, čo silou-mocou chcjú zbohatnuť, nuž ľudia potom o tri vzdechy kupujú takéto papiere, ráty a lóze. Aby ale bankári čím viacej toho papiera odpredať mohli, potrebujú k tomu agentov a handlerov. Tito potom v mestách chodia z dom do domu a odporúčajú obecnstvu ten drahý papier. Prijdu aj na dedinu a odporúčajú aj tam ten drahý tovar. Dovčuľ sme videli, že židia handľujú so zajačimi kožkami a so všetkým, čo im do ruky padlo, včuľ im už do tohoto gšeftu — zdá sa — aj veľkomožní páni idu fušovať.

Ministerpredsedu stíglali onehdy na sneme a vyhazovali mu na oči korrupciu. On sa ale nad tým zhrozil, že ako by to mohlo byť, ved sú všetci liberáli čistí a bieli ako muriň, keď ho voňavým mydlom vyumývaš. Aj tým pošťiglali ministerpredsedu, že mnoho liberálnych hodnostárov sedí v správe rozličných baniek, kde len za to, že takú banku mravne (?) svojim menom podporujú, tahajú vysoké platy. Sú banky, čo takýmto mravným podporovateľom ročíte aj päťdesiatistisic, ba i viacej platia. Všetko toto vyhazovalo sa Tiszovi na oči a on sa nad tým len ako malé dieťa vo vankúšku nevinne usmieval. Že to vraj len ľudia tak do sveta tárajú.

Ináč však ako ministerpredseda myslel sebe jedon bankár budapešťanský. Nū! myslel si keď ty veľkí páni môžu robiť gšefty vo veľkých bankách, prečo by menší

páni nemohli gšefty robiť u mňa. A toto je ten najnovší gšeft. Banka «Adler és társa» v Budapešti, opovážila sa podžupanom, teda vicišpánom stolice obežník poslať, každému na jeho meno, ktorý sa nasledovne začína: «Ponevác vás nám naši klienti ako usilovného, vtipného a v tamojšom kraji vôbec obľúbeného človeka odporúčali, osmelujeme sa s tou otázkou ku vám obrátiť, či by ste nebol náklonný prevziať naše miestné zastupiteľstvo, a či by ste sa nechcel zaobierať odpredávaním na ráty v zmysle zákonu 1883. XXXI. zákonne dovolených štátných papierov a lózov na výhru. Následkom rozšíreného kruhu vašich známych, držíme vás za tú najspôsobnejšiu osobnosť ku prevedeniu tohoto obchodného druhu». Po tomto úvode vypočítujú sa provízie a tieto aj to najtvrdšie liberálne srdce musia obmäkčiť. Obežník totiž ďalej takto zneje: «Máme zastupiteľov z vášeho stavu, ktorí bez všetkého rizika a majetku 300—600 korún vyrobí si mesačne». Nech si už o tých agentoch čo tie všeliaké lóze predávajú bárs kto myslí ako chce, to ale musí každý rozumný človek uznať, že vicišpán čo v jeho slobodných hodinách s lózmi kupčí, neni ako prvý úradník na veľkú czdobu stolice. Takíto vicišpáni sa zaiste našli, bo by sa ináč tá židovská banka nebola opovážila taký obežník rozposlať vicišpánom. To je ten najnovší gšeft, že daktorí vicišpáni handľujú s lózami a keby ten liberalizmus ďalej potrval, handľovali by ešte aj so zajačimi kožkami.

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada ľudovej strany snemovej.

Ľudová strana snemová vo stredu 10 ho mája cez obed držala v snemovni poradu, v ktorej zo svojej stránky postavila kandidátov na upráznené ešte miesta snemových výborov odborných. Do odborného výboru dozorného štátnych dlžôb kandidovaný je Franc Buzáth; do odboru prosbopisov Ján Trubinyi a Michal Artim; do odboru pravosprávy Alexander Simonyi-Semadam, Michal Dömöter a Franc Darányi; do odboru hospodárstva barón Ivor Kaas, Alexander Giesswein a Béla Nyáry; do odboru verejnej správy Franc Buzáth a Karol Hencz; do odboru premávných záležitostí Pavel Kovács; do odboru peňažných záležitostí gróf Aladár Zichy, Ján Csernoch a Alexander Simonyi-Semadam; do odboru krajinskej obrany Franc Udvary; do odboru záklučných účtov Franc Csizmazia; do odboru osvety a výučby Ján Csernoch; do odboru delníckych záležitostí Alexander Giesswein a Franz Csizmazia; do odboru riadenia vodných záležitostí Štefan Szabó; do odboru orby Jozef Farkas a Otto Förster; do odboru sochy Alžbety gróf Aladár Zichy.

Snemovňa.

Dňa 10-ho mája držala snemovňa zasadnutie. Predsedom bol Štefan Rakovszky, podpredseda ľudovej strany.

Zo stránky ľudovej v tomto zasadnutí aj dvaja ablegát držali veľmi podarené reči. Prvý rečník bol ablegát a ľudák :

Karol Hencz, človek ešte mladý už ale rečník zbehlý, ktorý mocným a pevným hlasom naplnil celú ohromnú dvoranu snemovne. Radosť bola dívať sa naň, ako zmužile a odvážlive ostrou zbraňou reči rúbal liberálov. Prišli každému, čo to videl na um tí rytierski mladíci starých časov na um, keď zároveň oduševnení vždy ostrou zbraňou vystupovali ku obrane vlasti. Prečo-že liberálna strana nestiahne pre seba konsekvencie z tých posledných volieb? Pýtal sa do prosta. Tak húživo drží sa vlády, že pred pravdou oči zažmúra. Jedine toto je tomu na príčine, že sa krajinská kríza zkončíť a vlast ku pokoju priviesť nemôže.

To sa opovažuje ten liberalizmus povedať, že bojoval za práva krajiny? Nuž veď kedy a oproti komu to urobil? Rozumie asnáď pod tým tie boje, keď bez hlavy rozmnožovať chcel vojsko? Alebo asnáď vtedy bojoval liberalizmus za práva krajiny, keď ju vždy len viac a viac pomáhal utlačovať. Za peniazmi, za krvou sa zháňal, to áno, nebojoval ale za práva krajiny.

Karol Hencz sa napokon opýtal Tiszu, aby povedal na slovo statočnosti, nie ale na slovo politickej statočnosti, aké rady dáva kráľovi. Musia to byť veľmi zlé rady, keď tak zlé časy nastaly v krajine. Krajina preto musí sa už raz vyslobodiť z tej Tiszovskej korupcie. Reč táto bola samý rozum a vtíp a takéto reči sú všetky ľudových ablegátov, tak že sa človekovi srdce ozaj smeje od radosti keď ich slyší.

Po Henczovi hovoril ablegát Štefan Kovacsevics o pomeroch medzi Uhorskom a Horvátskom a po ňom povedal reč zas ablegát ľudovej strany Franc Udvary. Toto zasadnutie snemovne patrilo teda takmer celé ľudovej strane. Ľudáci po celej krajine môžu byť s jejich ablegátmi v každom ohľade spokojní!

Dňa 11. mája zasadnutie snemovne. Predseda Justh. Ku ďalšiemu pretriasaniu adressy naznačeno holo ešte päť rečníkov. Medzi týmito spomenúť treba Ondreja Achim, ktorý ako gazda a socialista vyvolený je do snemovne. Všetky ale požiadavky, ktoré tento ablegát v snemovni predniesol, vynímajúc rozumie sa jeho takrečeného socialistického stanoviska, ľudová strana už od desiatí rokov zastáva v snemovni a nejedon hospodársko-politický punkt jej programu chtiac, nechtiac, liberálna vláda uviedla do života. Ablegát Achim sa teda v tom veľmi mili, keď hovorí, že ľud a gazdovia doposiaľ nemali zastupiteľa na sneme. Bola to ľudová strana, ktorá vždy neohrozene bojovala na sneme za záujmy gazdov a práva ľudu. — Po zakončení ablegátskych rečí snemovna veľkou väčšinou prijala konečne adresu pa kráľa.

Dňa 12. mája zasadnutie snemovne. Predseda Július Justh. Prečítala sa adresa na kráľa po tretí krát a prijatá bola bez všetkej zmeny väčšinou snemovne. Po podpísaní a zapečadení adressy určený bol spôsob, akým má sa adresa kráľovi doručiť. V druhej polovici zasadnutia previedly sa voľby od odborných výborov snemovne.

Dňa 13. mája zasadnutie snemovne. Predseda Július Justh. Odbavilo sa viacej záležitostí indemnitných, pri ktorom pretriasaní rázne sa vyslovili z ľudovej stránky Franz Buzáth a Alexander Simonyi-Semadam proti zvyklému pokračovaniu liberálnych slúžnvcov, ktorí celkom nezákonným spôsobom hatia shromaždenia ľudu. Zasadnutia snemovne odročené sú konečne do 22. mája.

Gróf Teodor Andrassy zomrel.

Najvýtečnejšia politická osobnosť krajiny, gr. Teodor Andrassy, starší syn niekdajšieho chýrneho grófa Juliusa Andrassy-ho zomrel v Budapešti dňa 13. mája. Narodil sa roku 1857. Od roku 1881. bol vyslancom snemovne uhorskej. Roku 1898. vystúpil ako dissident z liberálnej stránky. Bola toto politická osobnosť, ktorý od otca svojeho zdedil nielen rozsiahle majetky, lež i ostrý vtíp šľachetnosť smýšľania, aká prejavovala sa v celom jeho politickom jednaní a následkom ktorej stal sa pravou ozdobou magnátov krajiny. Zomrelý prechladol pri posledných voľbách a dostal zapálenie pľúc. Dlhé časy ležal v Terebeši a zdalo sa že vyzdravie. Previezli ho preto do hlavného mesta, z kadiaľ ku posilneniu mal ísť do Abbazie. Smrť ho však tu zastihla a pochovaný bol v Terebeši v rodinnom mauzoleume, kde i otec jeho, Julius Andrassy, leží. Odpočinutie večné daj mu Pane!

Mandát volebného okresu Tőke-Terebes.

Smrťou Teodora Andrassy uprázdnený je mandát volebného okresu Tőke-Terebes. Ako zo Sátoralja-Ujhelyu telegrafujú, kandidovaný bude tam gróf Ondrej Hadik-Barkóczy s programom dissidentov. Sú výhľady, že vyvolený bude jednohlasne.

Prosbopisy a dopisy na snem.

Sila dopisov a prosbopisov doposela sa v rozličných záležitostiach na krajinský snem. Ako čúvať, vo vybavovaní týchto dopisov a prosbopisov zavedie sa veľ iný a cieľu primeranejší poriadok. Doposiaľ tieto listiny podľa návrhu patričného výboru s odporúčaním, alebo len jednoducho bez odporúčania predostrené byly vláde. A tak potom s tým bola záležitosť zo stránky snemovne zakončená. Dľa nového poriadku ale jestli dopisy a prosbopisy vzťahujú sa na záležitosti, ktoré hodné sú, aby do života uvedené byly, odovzdajú sa patričnému odbornému výboru, ktorý nad nimi rozsudzuje; dopisy a prosbopisy ale, ktoré nepatria do oboru zákonodarstva, odložia sa jednoducho na stranu. Snemovňa bola doposiaľ v tejto záležitosti len listárom vlády, toto teraz ale už prestane dľa nového poriadku.

Porada spojenej opozície.

Výkonný výbor spojenej opozície v útorok 16. mája držal poradu, na ktorej prítomní boli všetci údovia tohoto výboru. V porade tejto ustálený bol program práce pre snemovňu, ktorá 22-ho začne opäť jej zasadnutia. Ako píšú, dľa tohoto programu vydá snemovňa deklaráciu, osvedčenie totiž, že rozpustenie snemu, pred zostavením

ročitých výdavkov krajinských a pred preskúmaním záverečných účtov je proti konštitúcii. Dľa tohoto programu ďalej, začať sa má pretriasanie obžaloby proti zostupujúcej vláde. Pojednávanie obchodných smlúv a početných indemnitných záležitostí patria tiež konečne do oboru tohoto programu. Ako z tohoto vidno, snem bude mať cez leto roboty dost. Bude mať zaiste aj času viacej ako je liberálom milé.

Burian homo regius.

Mnoho sa hovorilo a ešte viac sa písalo z liberálnej strany tieto dni o tom rozriešení krízy. Jedni hádali tak, druhí zas ináč. Nuž dni sú dlhšie, ľudia preto mnoho hovoria a ešte viacej píšu. Ako daaký čo len trochu významnejší človek do Viedne ide, hneď sú tí ľudia, čo u nás tú verejnú mienku robia, hotoví a tvrdia: aha ten a ten bude ministerpredseda. Bol barón Roszner Ervin vo Viedni a naši židáci našli v ňom hneď toho muža s cilindrom a kandidovali ho za ministra. Ide Bánffy do Viedne, tu zas ľudia hýkajú: a čo ten tam hľadá, a že vraj aj s vojanskými kapacitami pojednával. Čo Bánffy vo Viedni robil, to nikto nevie, asnaď chcel tých liberálov len trochu postrašiť.

Zanimavejší je ale ten chýr, ktorý dochodí z Viedne a dľa ktorého vyslaný má byť barón Štefan Burian do Uhorska ako homo regius. Ako splnemocnený od kráľa príde teda Burian onedlho do Budapešti a bude pojednávať s vodcami politických stránok. Liberáli už aj to vedia, že keď barón Burian svoju robotu u nás zakončil, Franc Kossuth povolaný bude ku kráľovi na audienciu. Toť sa ale všetko len tak hovorí, istého o rozriešení krízy nikto nič nevie. Vo Viedni vraj ako by sa začali spriatelovať s požiadavkami spojenej opozície. Možno, že v poslednej hodine predsa prídu na dajakú formulu, alebo na dajaký módus, dľa ktorého dá sa rozriešiť kríza. Veď krajina nemusela tak ďaleko prísť, keby neboli bývali tí liberáli. Keby nebolo liberálov, mohol by kráľ na jeho staré dni v pokoji panovať. Keby nebolo liberálov, mali by sme krajinu v poriadku. Keby nebolo liberálov, tak nebolo by toľko biedy a tak neznesiteľnej chudoby v krajine. Keby nebolo liberálov, nemusel by ľud náš vandrovať do cudzieho sveta. Keby nebolo liberálov, nemali by sme u nás toľko židov. A keby nebolo liberálov, mal by každý si čo uvariť a upiecť a nemusel by ľud hladovať. Liberáli sú za všetko zodpovední. Tí ale, dľa skúsenosti majú svedomie ako vecheť, ktorý bárs akou špinou nasiakne. Nech Boh zachráni svet od liberalizmu. Liberalizmus je zkaza a záhuba ľudu.

Určenie kvóty.

Kvóta je tá čiastka, ktorou Uhorsko prispieva ku zrážaniu spoločných štátnych uhorsko-rakúskych dlžôb a ku zaokrytiu iných štátnych potrieb. Veľkosť tejto kvóty určená je do 1. júla. Blíži sa teda ten čas, kde sa táto kvóta poznove určiť a ustáliť musí, bo bez tejto kvóty je nemožno úroky od štátnych dlhov platiť. Patričné kruhy sú teda vo veľkých rozpakoch. Pre Uhorsko sa táto kvóta

rozhodnutím kráľa určiť nedá, bo by to bolo proti konštitúcii; cestou zákonuou konštitúcie sa ale určiť nemôže, bo Uhorsko nateraz nemá vlády. I z tohoto tiež len to nasleduje, že sa kríza v krajine čím skorej rozriešiť musí, a že v najkratšom čase Uhorsko dostať musí vládu a už prísť raz musí do poriadku. Bolo by na čase, aby aj vo Viedni konečne nahliadli, že sa s liberálmi v žiadnom ohľade nedá panovať. Nie liberáli sú obrana a ochrana trónu. Liberáli sú internacionálni. Neide im o trón, ani o vlasť. Kde sa dobre cítia, tam je jejich vlasť. Ubi bene ibi patria!

Z CUDZOZEMSKA.

Z Francúzska.

Francúzska komora pojednávala minulého mesiaca predlohu ministra Rouvier na úplné rozlúčenie cirkve od štátu. V I. odseku tejto predlohy navrhovalo sa: že štát francúzsky neuznáva a nepodporuje žiadné náboženstvo. Pravné osobnosti cirkevné nejestvujú. Všetky výdavky na cirkevné ciele sa zotierajú. Štát ostatne dovoľuje vybavovanie pobožnosti ale len v hraniciach policajných zákonov. Pri pojednávaní zákonných predloh na rozlúčenie cirkve od štátu povedal vo francúzskej snemovni vyslanec Allard reč, v ktorej verejne vystúpil proti Bohu že zle stvoril a usporiadal tento svet. Navrhoval preto, aby vo Francúzsku každé náboženstvo bolo zotrené.

Toto len k tomu uvádzame, aby sa ľudia presvedčili o tom, ak ďaleko vede bezbožnosť slobodných murárov, tak rečených freimaurerov. Slobodní murári (freimaureri) a liberáli sú bratia. Mali títo aj u nás doposiaľ veľký vplyv do krajinských záležitostí. Cirkevno-politické zákony len liberálom a freimaurerom môžeme ďakovať!

Rusko-japonská vojna.

Pred bitkou na mori.

Z Hongkongu sdelujú, že bitka na mori medzi Ruskom a Japonskom každý deň sa môže očakávať. Angličania sa tiež idu pomiešať do tejto vojny a robia tak na mori ako aj na suchej zemi veľké prípravy ku všemožným prípadnostiam. Rozdestvensky, veliteľ ruských lodí sa spojil s veliteľom Nebogatovom a nachodí sa na ceste do Vladivostoku.

Ako z Tokio zdelujú viacej japonských lodí morských, ztroskotal výchor. Z Tokio tiež píšu, že Okuma bývalý ministerpredseda japonský sa vyslovil, že Japonsko len vtedy môže prísť na uzavretie pokoja, keď tento pokoj Rusko bude žiadať ako porazená stránka.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Mikuláš hodil sa do sviatočného rúcha a poberal sa k slúžnemu. S tým začal, že bude hlasovať na liberála a ak sa bude páčiť, pôjde aj kortešovať naňho.

— Ale mal bych poníženú prosbu k nim pán veľkomožný.

— Len von s ňou milý priateľu.

— Vedia tá moja starenka porodila syna, či by mu neboli krstným otcom?

— Veľmi vďačne Mikuláško môj, ale aj ja bych vás prosil o volačo. Viete teraz pred voľbou potrebujem peniaze, tak podpíšte sa na tento veksel. To mne ako kmo trovi bezpečne môžete urobiť. Peniaze sú isté, po voľbe dostanete ich zpiatky aj s interesom. Viete, my vyhráme. Však ja ukážem tým ľudakom. Môže ich byť desať rázi toľko koľko nás bude, prepadnú. O to postará sa náš prázes. Viete, tí nitrianski páni dobre sa tomu rozumejú.

— Nech dajú sem ten veksel. Podpíšem, čo bych nepodpísal.

Slúžny sám držal malého Zoltána — také meno mu vybral otec, hovoriac, keď má pána za krstného otca, nech má aj meno pánske — na rukách pri krste, po čom bolo také krštenie, že ho lihotski muzikanti do veľúku spomínajú. Ba na tú radosť, aj Zoltánko dostal duplovanú porciu z prsníka. Nech pamätá, vpravela matka.

Chlapec riastol ak z vody, a zostal z neho sumný chlapák. Otec jeho aspoň to hovorieval, že tak pekného dieťaťa nevidel tak ľahko. Na toľko bol zamilovaný doňho, že vždy sedel pri ňom, a o inšom nevedel susedom vyprávať, len o prekrásnom Zoltánovi.

— Čo, už aj hovoriť vie ten váš synák, pýtal sa jednú nahnevaný organista. Jedovalo ho to, že tento

sedliačisko také parády robí s tým chlapčiskom. On má bez dvoch celý tucet, najde sa medzi nimi mudre aj somár, ale on veru ani s jedným nerobí komédie. Ako bude tak bude. Doktorého dá učiť, iní ale pôjdu na remeslo. Prečo nie? Nevidali takého pána, aký je písař? Či nenie viac hoden remeselník, abo gazda?

— Vedia čo pán organista, vpravel jednú Mikuláš, oni majú veľa detí, ale ani jedno nenie také, aký je môj Zoltán. To je chlapčisko! Keby už len čím skôr chodil do školy! To bude za žiaka! Ak ho dobre budú učiť, no vedia nebudem nevďačným. Vypijeme si kedy-tedy, a potom vedia do roka tri rázi koleme sviňu . . .

— Starý blázon, mrmlal organista medzi dvadsiatyma zubami, ponevác už dvanásť dal vytrhnúť.

— Nerozumel som. Čo povedali pán organista?

— To, aby Boh živil vášho Zoltánka, aby sa stal z neho chýrny človek.

— Ďakujem pán organista. Nech sa páci večer k nám prísť, okoštujeme to moje.

Keď volakto, tak istotne organista zaslúžil vďaku a odmenu od Mikuláša, lebo smnožili sa jeho trpkosti, keď Zoltánko šlabikár dostal. Sto dedinských huncútov dohromady nenahnevalo tak organistu, ako ten jedon. Hej, draho mu padly tie oldomáše, ktoré Oklapok tak často platil! Zoltánko bol rozmazňaný a naničhodný beťár. Ešte bol len malý sopliačik, už vybíjal okná a huckal psov. To bola jeho najväčšia radosť. Jedon ráz zahuckal bol psisko Tisu do jedného vandrovného, ktorého ten tak bol domárnil, že ho museli odnieť. A hlúpy otec nie že by bol vydral samopašné chlapčisko, ale ešte privinul ho k sebe a vpravel:

— Čo bude z teba chlapče, keď aj so psom vieš zachodiť? Neskôr istotne aj krajinu budeš vedieť riadiť.

Nuž ale dotedy veľa pirohov musí prehltnúť Mikuláš gazda, a Boh vie, či sa aj nezadrhne s daktorou. Veď to tak býva, že takýto hlúpi rodičia sami kazia deti, a len potom lamentujú a zlorečia, keď vidia, že sú sami príčina, keď taký chlapčisko viac pre šibenice alebo pre žalár vyraste, ako pre človečenstvo.

Zoltánko teda riastol, ako sám cheel. On bol potechou rodičov. V dome nie tito rozkazovali, ale on. To sa stalo čo on cheel. Rodičia, ako psici chodili kolo neho, a nech len zapýtal dačo, dostal to zaraz.

Práve bola púť, keď hosť prišiel do domu. Bol to volaký ďalší príbuzný, ktorý zriedka schodil sa s Oklapkom. Ponevác vedel, že je chlapec v dome, neprišiel s prázdnu rukou. Doniesol cukriky, mädovníky, dreveného koňa, kravu, barana a valacha. Zoltánko sa veľmi tešil týmto hračkám, a ako v svevoli vychovaný naničhodník, zaraz ukázal čo vie, lebo o hodinu dolámal, dotrieskal všetko, tak že zvierata s valachom neboly k poznaniu.

Keď to príbuzný videl, pokrútil hlavou a vpravel:

— Počúvaš Mikuláš, to ty máš volaké divé chlapčisko, veď moje deti roky sa hrajú s bábikou, s konikom a ani vtedy to nepohubia.

— Zoltánko je trošku veselší ako iné deti, odpovedal otec, ale to nič. Huncút, má viac rozumu ako biskup.

— Múdrost sem, múdrost tam, len aby si sa neopá-
lil Mikuláš môj. Ako vidím, mnoho dovoluješ chlapcovi,
a to nenie dobre. Pamätáš sa, keď si ty bol takým?
Pravda neraz ťa vylátali rodičia. Neškodilo by, keby si
aj ty bol taký prísny.

— Čo, aby ja tak dral môjho chlapca, ako mňa
voľakedy? Hej, to neurobím! Je jediný. Kolko som sa
modlil k Bohu, aby ma obdaril s dieťaťom, a teraz ho
mám zamárniť? Nie! To neurobím.

— Ja len to hovorím Mikuláš môj, že obanuješ tvoju
nedbanlivosť. Bože ťa chráň od toho.

Mikuláš nepovedal ani slova, lebo keby bol hubu
otvoril, istotne by bol býval grobianom, a hosťa svojho
predsa len nechcel vyhnať z domu.

Zoltánkovi veľmi sa musel líbiť tento neznámy
strýčko, lebo ustavične bol pri ňom. Omatkal mu šaty,
pohladil jeho bradu, poprezeral mu vrecká, čo bolo v
nich povytahoval a na všetko sa dopytoval. Najlepšie sa
mu páčily strýcove hodinky, aj ich pýtal, ale strýco mal
tolko rozumu, že mu ich nedal, ba aby mu neboly v
očach, zapnul kabát. Chlapec aj potom zostal pri ňom.
A ako tí dvaja besedujú, Zoltán vybehol von, držiac v
ruke strýcove hodinky. Tak šikovne ich vytiahol, že to
ten ani nezbadal.

Otec videl čo sa stalo. Nepovedal nič, ale o chvíľu
siel za ním do kuchyne.

— Si ty len šibal Zoltánko môj, vravel so smie-
chom. Tak šikovne vykradnúť z vrecka hodinky, to je k
počudovaniu! Hahaha!

Strýcovi bolo otupno o samote sedieť, a potom chcel
pozrieť svoje kone. Vyšiel teda von a vidí že chlapec drží
v ruke jeho hodinky, a ak namáča, tak ich namáča do
hrnea, kde voda vrela. Nebolo mu viac treba. Dal oflinok
chlapčiskovi, že sa rozprestrel ako ropucha.

— Ty kmín naničhodný! K tomu ťa učí otec? Len
ťa obesíť, aj tak nebude iné z teba len zbojník.

Na krik pribehli rodičia a nastala patália.

— Ty žobrák! Ty šarha! Ako sa opovažuješ biť
môjho chlapca, vreštal otec.

— Pakuj sa von! Kto ťa sem volal, ty bezočivec!
Pravda, doma nemá čo žrať, prišiel nám na krky, kričala
gazdiná.

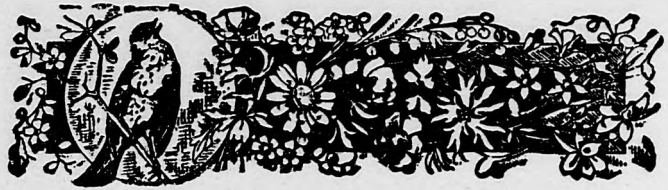
— Zdochnite aj s vaším faganom, zavinšoval strýco,
zapriahol a hnal domov.

— Len sa neber, hneď idem kmotrovi, ten ťa naučí
móres, kričal za ním Oklapok, ale to už strýko nepočul.

(Pokračovanie nasleduje.)

Púť do Maria-Remete. Budúcu nedeľu, totiž dňa
21-ho mája ráno o polsiedmej hodine ide z hlavnomest-
ského chrámu Jozefovského púť do Maria-Remete. Ku
pobožnosti tejto povolávajú sa všetci veriaci celého oko-
lia budapešťanského. Na milostnom mieste sprievodca
púte slúžiť bude sv. omšu a držať bude kázeň. V čas ne-
riaznivého počasia odloží sa púť na 28-ho mája.

Vincenc Jonec, spevák.

CHÝRNIK.

Kráľov zastupiteľ. Vo viedeňských dvorných kru-
hoch koluje chýr, že jeho veličenstvo kráľ poveril dediča
trónu arciknieža Franca Ferdinanda, aby ho zastupoval
na sobáši dediča nemeckého trónu. Na sobáši veľko-
kňažna Anastasia, matka nevesty nemeckého princa, ne-
bude prítomná, lebo chorľavie.

Svatobný dar nášho kráľa. Jeden viedeňský časo-
pis píše, že jeho veličenstvo kráľ Franc Jozef pošle de-
dičovi nemeckého trónu do daru dva sivé kone, ktoré sa
veľmi zapáčily nemeckému princovi, keď bol u jeho veli-
čenstva na návšteve. Utešené paripy odvezie do Berlína
knieža Ferdinand Kinsky.

Zomrel biskup. Vacovský titulárny biskup Jozef
Csávolszky 9. mája v 62. roku veku svojho zomrel. Biskup
ten veľmi mnoho pracoval v záujme ľudu. Zakladal
rozličné spolky, najmä roľnícke a založil aj jeden ústav,
v ktorom asi 80 učiteľských detí ročite dostáva celé za-
opatrenie. Ponevác svoj celý majetok ešte v živote obe-
toval na rozličné dobročinné ciele, najmä na školy, preto
zomrel v úplnej chudobe.

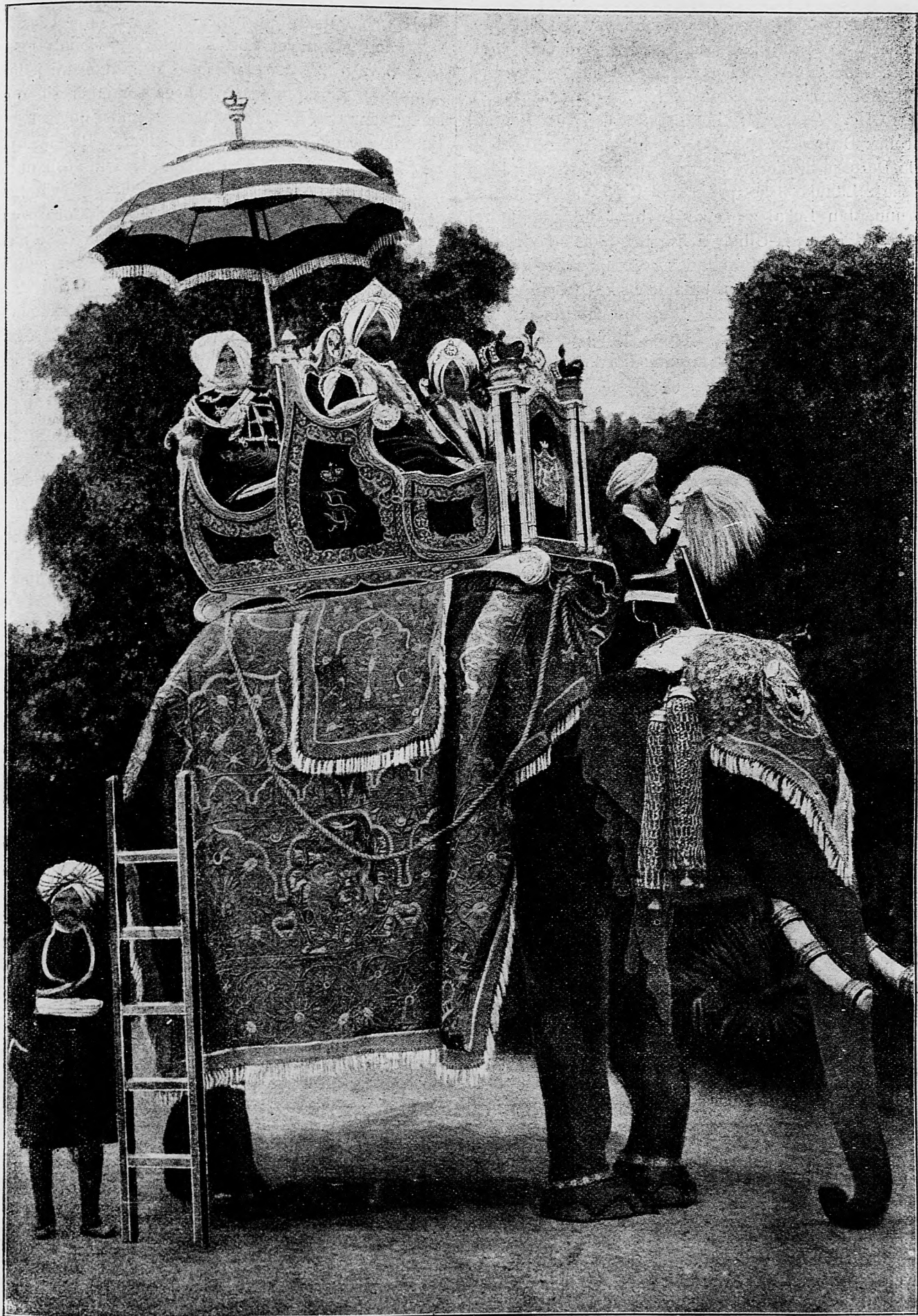
Udelenie prädikátu. Jeho veličenstvo mešťanostovi
Trenčína Ernestovi Ucsnaymu a jeho zákonitým potom-
kom s ponechaním dosavadného uhorského zemanstva
udelil prädikát de Ölved.

Perský šach v Europe. Perský šach v nedeľu rano
odcestoval z Teheranu do Európy. Šach dňa 20. júna
príde do Viedne a dá sa preskúmať lekárom. Od výsledku
tohto preskúmania závisí, či šach odcestuje do Karlsbadu
alebo do volaktorého iného kúpeľa.

Zo spišského biskupstva. Spišský biskup dr. Ale-
xander Párvy koncom júna v spišskej Magure birmovať
bude a síce v Hanušovcäch, v Starej-Vsi, v Nedeci, v
Nižných Lapsoch a vo Friedmane, v Starej-Vsi vo svia-
tok sv. Petra a Pavla apoštolov bude birmovka. — Pre-
ložení sú kapláni: Štefan Mnohely zo Zubrohľavy do
Švábovec a Ján Vojtassák z Podvilku do Zubrohľavy.

Významný chýr. K 19-mu číslu pripojili sme ob-
jednávajúci hárok na kopy. Kto si teda dobrú kopy žiada,
nech nemešká takú ohľadom na pokročilý čas čím skorej
u mňa objednať, aby som objednané kopy v určitom čase
pressne odoslal mohol, bo s koncom mája a s počiatkom
mesiaca júna tolko kôs sa od nás žiada, že sme sotva v
stave každé objednanie dosť skoro vybavíť. Objednanie
treba nasledovne adressovať: *Pavel Sohr*, obchod na kopy.
Somogy-Szill.

Sňah. Z Prešova oznamujú, že na okolí Braniska
napadlo na dvadsať centimetrov sňahu a od Prešova na
sever vrchy pokryté sú sňahom.

Cesta východného kniežata na slone.

Výkaz milodarov na kaplicu najsv. Trojice na Čertovici postaví sa majúcu úradu farskému maluzinskému (liptovská st.) zaslaných. (Pokračovanie.) Josef Matyuga z Vavrečky 2 koruny; Georg Jankovics, Rakócz (hont. st.) 1 korunu; Robotníci v košickej dohánovej fabrike, cestou Anny Dziak 7 korún 20 hal.; Alžbeta Kubik zo Szepes Olaszi 7 korún; Ján Lipka, Füss (tekovská st.) 1 korunu; Drotári trenčianski v Belgicku-Brüssel cestou Josefa Duroška 20 korún, ku tejto summe prispeli: Josef Duroška z Lalinka 3 koruny, Pavel Pecko z Markofalva 1 korunu, Ján Lokaj z Veľkej Diviny 1 korunu, Ondrej Kubicska z Kiszucza-Ujhely 1 korunu, Štefan Matejčik z Malej Diviny 1 korunu, Juro Janek z Vranja 2 koruny, Ján Makula z Vranja 1 korunu, Ignác Stosik, Dlhépole 1 korunu, Viktor Mrník, Dlhépole 1 korunu, Ondrej Panák z Lalinka 1 korunu, Imrich Kanjok, Dlhépole 1 korunu, Matúš Mrník, Dlhépole 1 korunu, Pavel Stenchliak z Podhorja 1 korunu, Ján Nemček z Belej 2 koruny, Ján Jambor z Lalinka 1 korunu, August Janiček, Dlhépole 1 korunu, Maria Lovasz z Liptó-Ujvár 1 korunu, František Huszka z Liptó Ujvár 1 korunu; Vp. Ján Kropács, kaplán z Ružbach 10 korún; Vp. Ján Petruska, farár z Hornej Zubrice 5 korún; Ján Ferdinand Szlávicsek, učiteľ z Vágujhely 2 koruny; Maria Banko z Besztercebánya 10 korún. — Za milodary na vysúdaný bohumilý cieľ zaslané, šlachetným dobrodincom vrúčne vyjavujúce vďaky, o ďalšie milodary úctive prosí v Malužinej 10 ho mája 1905. *Štefan Horváth*, farár.

Oheň. Rano dňa 7. mája v Dobsine (st. gemerská) vypukol oheň. Zhorelo 19 domov, mnoho pobočných stavísk, medzi nimi aj jeden sklad. Ohňohasiči udusili oheň až v predpoludňajších hodinách. Oheň povstal následkom nepozornosti.

Súbežné vyzvanie. Uh. štátny ústav pre hluchonemých v Budapešti v nasledujúcom školskom roku prijme asi 45 nových žiakov. V prvom rade prijatí budú síce hluchonemí zo sídelného hlavného mesta a z jeho okolia, v druhom rade ale prijmu sa z bár ktorého miesta našej krajiny takí hluchonemí, ktorí útraty vydržania svojho zabezpečiť vedia. Ponevác prijatie do ústavu stáva sa dľa poriadku dorazenia zadaných prosbopisov, radno jest, aby patriční rodičia prosbopisy čím skôr doposlali. Ďalšie vysvetlenie a tlačené formuláre ku prijatiu potrebné zdarma zasiela na žiadosť správa ústavu. (Budapest, VIII., Mosonyi-utca 8. číslo.)

Trojčatá. V mestečku Edelény (st. boršodská) manželka nádenníka Štefana Boku porodila tri živé deti.

Matka i deti sú celkom zdravé. V mestečku zaviedli sbierku, aby mohli podporiť chudobný manželský pár, ktorému požehnal Boh trojčatá.

Licitácia na dedine. Z Rimavskej Soboty píš: Do obce Barcika (st. gemerská) prišiel minulé dni jeden neznámy, po pánsky oblečený človek a najal si istého gazdu za furmana, ktorému povedal, že si musí dovieť z obce Putnok náradie na železničnú stanicu v Barcike. Gazda neznámeho i zaviezol do Putnoka. Keď ta došli, cudzinec dal pristaviť voz pred jednou pivnicou pod vinohradmi, vyňal z vrecku kľúč a otvoril pivnicu, z ktorej vynášali potom na voz rozličné domáce a kuchynské náradie. Potom šli do viníc, kde cudzinec otvoril zas jednu prešovňu a čo v nej našiel, to vyložil tiež na voz. Za tým šli späť do Barciky. Tu neznámy šiel ku obecnému rychtárovi a predstavil sa mu jako železničiar. Zároveň požiadal rychtára, aby dal jeho náradie predať na licitácii, lebo že sa mu ho vraj nevyplatí odviezť na stanicu. Rychtár ochotne splnil žiadosť neznámeho človeka a dal vybubnovať v obci, že sa bude predávať na verejnej licitácii domáce náradie. O pol hodiny na to predalo sa všetko, len jedna poľovnícka flinta nie. Flintu cudzinec daroval rychtárovi a odcestoval. O niekoľko dní na to vyšlo na javo, že neznámy človek bol vlamač, ktorý vylámal pivnicu vdovy po Bélovi Baloghovi v Putnoku a pivnicu fabričného hlavného lekára Štefana Uthyho v Özde.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Vražda na veselí. V Segedíne na dolnej tani v dome gazdu Pavla Papdiho bolo veselie, ktoré sa smutne skončilo. Na veselí prítomní mladíci sa od vína doľali a sa povadili s hosťami. Mládenci zabili 24ročného svatobníka Štefana Makru, ktorý sa oženil len pred šiestimi týždňami a krem tohto 21ročného Jozefa Oláha zbili do krvi.

Zkaza jednej obce. V obci Kerecke (st. marmaroská) po tieto dni v noci vypukol oheň, ktorému padlo v obeť 37 domov a veľa pobočných stavísk. Obyvateľstvo hľadá v ústrety veľkej biedy, lebo z horiacich domov nebolo možno nič oratovať.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézete» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Niečo o dlžobe.

Starodávna naša chyba, že radi robíme dlhy. Veru málo je nás takých, ktorí uspokojili by sa s tým čo majú, lež viac strovia ako vyrobia, a keď nie je odkiaľ, dajú do zálohu celú svoju budúcnosť. Zožnú a odpredajú úrodu prv než by dozrela, mnoho rázi ešte len zrno zasiali a už je úroda zmárnená. Jedným slovom takýto ľahkomyselník dnes zedia zajtrok. Tak to bolo odjakživa, len že v tom čase dlžoba nebola tak veľká — národne — nebezpečenstvo ako je dnes, lebo v starodávnej dobe nemohli gazdovia zem premárniť, a práve preto ani nemohli na ňu dlhy robiť.

Teraz ale celkom iné časy žijeme, a každý z nás o tom je presvedčený, že bez dlhoby a bez úveru nie je možno rozumne hospodáriť. Veď sú učení ľudia, vyhlásení vlastenci a múdri hospodári, ktorí nám radia, aby sme sa nebáli dlhy robiť. Na vše strany zakladajú rozličné ústavy peňažné, spolky úverkové, aby chudobný ľud po ruke mal pomoc t. j. pramene dlhoby. Píšu, rečia a dosvedčajú, že aj cudzí národy s dlhobami zadovážili si ohromné svoje bohatstvo. Veru ináč vyprávali naši starí. Tí často spomínali, že len ten môže spať spokojne, kto dlhu nemá.

Kto má teda pravdu?

Korheli, kartári, darebáci a príklady šanoblivých praotcov našich o tom svedčia, že dlhy prv-neskôr zlomia krky hospodárovi, a tak myslíme aj my. Zkúsení a učení vlastenci tak zvaní agrár, politikusi ale posmelujú nás, aby sme sa nebáli dlhoby. Teda kto má pravdu? Ako sa vyznať v tejto mútnej otázke?

V článku mojom chcem vec vyjasniť a radu vám dať. Začnem s tým, že pravdu dám obom stránkam. Síce nemajú celkom pravdu, ale len tak zpolovice.

Peniaze a dlhoba je taká ako aj ostrý nôž. Možno s ním dobre aj zle robiť. Od toho závisí kto ho vezme do ruky a čo robí s ním? V ruke rozumného človeka je nôž užitočný nástroj, v ruke dieťaťa ale hotové nebezpečenstvo. Tak je to aj s dlhobou. Aj tá môže slúžiť k dobrému aj k zlému, a práve preto sú: dobré a zlé dlhoby.

O veľkej dlžobe napred môžeme povedať, že zlý koniec vezme. Keď voľakto na každodennú výživu požičia, a zje ju dnes kdežto len zajtra vyrobí jak kapital tak aj úroky, vtedy ten istý zlú dlhobu narobil, lebo tak rečeno dnes zje zajtrok. Takéto peniaze minú sa bez toho, že by si bol s nimi dlžník ako tak pomohol. Ľahko stroví a ťažko vyrobí, a s darobnou ťarchou pokalí svoj život. Medzi včulajšími pomerami, keď je živobitie ťažké, keď je výrobok slabý, keď sú požiadavky veľké, a keď

klesáme pod ťarchami na tom musíme byť, aby sme dnes vyrobili to, čo zajtra mineme, lebo už aj to nie je dobre, keď zajtrajšíu trovu, len zajtra vyrobíme. To je just také, ako po včerajšej korhelici, dnešné hlavy bolenie. — Na to sa musíme usilovať, aby sme mali akú-takú zásobu peňazí či v truhle, či v pugylári. Lebo na chlieb, na sol, na šaty, na porcie vždy je treba. Na tieto veci rozumný človek nikdy nerobí dlhy, radšej utiahne sa celá rodina a zrečie sa toho, čo mať nemusí. Žena nekúpi novú sukňu alebo fertuchu, muž ale neide do krčmi alebo nekúpi dohaň. Hlavná vec aby deti a lichva nehladovali, tí ostatní nech sa obídu ako vedľa.

Celkom inakšie to vyzerá, keď dlhoba chosen donáša, keď za ňu lichvu, dobrý stroj kúpime, lebo v tom páde obrátíme dlhobu na kapitál, ktorý úroky donáša. Popravili sme s ňou hospodárstvo, skrze čo práca naša donáša lepši ošoh, tek že nie len dlh môžeme splatiť, ale aj zgazdujeme volačo.

Usilovný a rozumný hospodár aj to môže urobiť, že keď mu deti dorastú a pribudne s nimi pracovitých rúk: kúpi alebo vyarenduje zem. Aj na to slobodno robiť dlhobu, len že treba vec dobre rozmysleť aby sa ona podarila a aby sa chyba nestala oproti jeho vóli.

Prv než by človek dlh robil, váhať treba, či je za potreby, či nie? Budeli on slúžiť k dobrému alebo k zlému? Darobnú dlhobu nech nikto nerobí, ale dobrej dlžoby, z ktorej chosen možno mať, rozumný človek nemusí sa báť.

Pri dlžobe ohľadom musíme byť na čas (termín) kedy ju chceme alebo ráty splácať. Neurčíme taký čas, kedy nebudeme mať spôsob k tomu. Koľko ľudí vyšlo na vnivoč len preto, lebo nemysleli na toto. Koľkých hospodárov vyvrátili z otcovského majetku preto, lebo vzal sa na to, čomu neskôr nevedel zodpovedať.

Najnebezpečnejšie je na vekslel požičovať. Vekslel nie je pre chudobného človeka. To je pre kupcov, veď ho oni vymysleli. Remeselník a roľník nech uteká od neho, ako čert od svätenej vody. U nás vekslel veľmi prišiel do módy. Poznajú ho nie len páni, ale tak dobre remeselníci ako aj sedliaci. To je už tak v krvi našej, ako cigara alebo vačkové hodinky. Ale vzdor toho napomínam remeselníkov a gazdov, nech sa chráňa vekslel. Ak len môžu vyhnuť tomu, nech nepožičujú na vekslel. Dnešný deň dostanú aj na iný spôsob a lacné požičky. Ale ani to im neodporúčam aby robili také dlhy, ktoré úverník hoc kedy môže vypovedať, a práve vtedy núti dlžníka, keď ten peňazí nemá. Mnoho je takých nesvedomitých a nemilosrdných úžerníkov, ktorí striehnu na ten čas, keď je dlžník v najväčšej úzkosti, práve vtedy sa vrhnú naňho, a ak ináč nie dajú ho spredať, a potom oni sa usedajú na jeho majetku. Aj také pomery boli u nás, že človek keď bol prinútený, požičoval peniaze na najväčšie interese, len že dnes to už nie je tak. Nie len preto, že sú peniaze lacnejšie, ale aj preto nie, lebo ten ktorý potrebuje peniaze, môže aj na to hladieť, že pod akou podmienkou mu ich ponúkajú, a nebude vydaný tej neprijemnosti, že udrú naňho vtedy, keď mu najlepšie

môžu škodiť. — Múdry a obozretný hospodár na to má potrebu, aby intabulovanú a takú požičku dostal, ktorú úverník nemôže mu hoc kedy vypovedať. Bol čas, keď by sme to radili hospodárom, lebo nebolo základu na to, dnes ale je toho už dosť. Nemyslíte ale, že prázdne reči taram. Sú ústavy (*Országos központi Hitelszövetkezet. — Kisbirtokosok Földhitelintézet a nagy Magyar Földhitelintézet*) kde dostať takúto lacnú a istú požičku.

Kto na taký spôsob si požičia, že to za 30—40 rokov pri malom interese podrobna splatí; keď požičané peniaze múdre použije: môže povedať, že dobrú dlžobu spravil, lebo tá nezožere jeho majetok ba naopak, zväčší mu ho, a pri tom nenie vydaný nečakaným náhodám a ekzekúciám. Ale kto bez rozumu a ľahkomyselne robí dlhy, ten nech sa potom nečuduje že padol do jami, ktorú si sám vykopal, a že z majetku jeho zostala mu žobrácka palica.

Myslím s krátkym písmom mojím dosť dobre som vysvetlil čo je dobrá a čo je zlá dlžoba. Kto teda má rozum, hľadá jak na rodinu tak aj na svoje staré dni a istotne nebude robiť takú dlžobu skrze ktorú prišiel by o všetko čo má. Múdry človek nezrobí zo seba a zo svojich žobráka.

Varujme sa dlhoby, ale keď sme už utisnutí na ňu, nerobme zlú dlhobu, ale dobrú. Nepožičiavajme na veksle a u úžerníka, ale u spomenutých ústavoch hospodárskych.

Gazda.

DOPISY.

Malacka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Od nás z Malaciek len tú radostnú novinu idem sdeliť, že sa u nás v kláštore cez celý mesiac odbavuje májova pobožnosť. Májove pobožnosti sú ozaj tie najkrajšie, čo si len človek predstaviť môže. Už májova pobožnosť sama v sebe má hlbokú významnosť, bo je to pobožnosť Matky Božej a Matky celého pokolenia ľudského. Ľud v jeho veľkých trápeniach nemá istejšieho útočiska ako je Matka Božia. Na prímluvu Matky Božej nemocní obsahujú zdravie; nerestiami sklúčení obsahujú posilnenia, zarmútení potešenia a neni takej nehody v ktorej by Matka Božia nevedela a nechcela pomôcť každému, čo sa ku nej dôverne a pokorne utieka. V májovej pobožnosti by každý hriešnik dôverne a úprimne vyliat mal srdce svoje pred Matkou Božou a ona skrze neko-nečné zásluhy Syna jej a Spasiteľa nášeho vyprostredkuje každému odpustenia hriechov a tie milosti, ktoré sú

nám k spaseniu potrebné. O tomto je hlboko presvedčený ľud náš a preto vo veľkom počte navštevuje v kláštore pobožnosti májové.

Áno, ľud náš je o tomto presvedčený a radosť je vidieť ako sa shromažďuje aby oslavoval Matku Božiu, pomocnicu nemocných, potešenie zarmútených a Kráľovnu nebies. Ako je ale ľud a starší naši ako sú o tomto presvedčení, tak na to zdá sa zabíva naša mládež a nevšíma si dobrého príkladu starších. Nevieť či to robí zlí príklad, ktorý naša mládež ženského pohlavia v susednom meste vidí alebo či sú tomu sami rodičia na príčine, to ale s bolestným srdcom musím napísať, že niektoré dievčence u nás miesto toho čo by išly na májovu pobožnosť v podvečer túlajú sa po uliciach a chovajú sa tak škandalozne, že nad tým i sami židia pohoršujú sa. Kresťanské matky nech dávajú pozor na jejich dcérušky. Počestnosť dievčata je ako zrkadlo, ktoré sa ľahko zatlmeje a keď naň pozor nedáme sa aj rozbije a nemôžeš ho viacej sglejiť. Teda pozor drahí otcovia a milé matky kresťanské na vaše dietky, až sa vám po nocách netúlajú. Satanáš totiž chodí sem i tam ako lev ručiaci a hľadá koho by prehlto.

Pri tejto príležitosti treba tak pánu dekanovi ako i pánom duchovným v kláštore uprimné vďaky vysloviť, že nám tak slávnostným spôsobom zavdávajú príležitosti, našu úctu, oddanosť a lásku preukazovať Matke Božej a predrahej Matke celého kresťanstva! V mene mnohých veriacich.

Ľudák.

Z Ameriky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresťane».

Ja ako 18ročný mladý človek lapám pero do ruky a chcem mojím milým rodákom niečo ku výstrahe sdeliť. Nenie to nič nového čo idem písať, bo sa to v tom starom svete veľmi často stáva, že keď má otec čo len jedného syna a jednu dcéru a je neobzretný, a keď dietky svoje nevychováva v bázni Božej, ľahko vychádza na žobrotu.

Syn ešte nemá 17 rokov a už chodí po muzikách, mladšia sestra neostane doma, bo sa jej to veľmi líbi keď ju tam v tanci vykrútia. To ale koštuje peniaze. Ľahkomyselný otec ich nestačí dávať. Pridu aj iné potreby a jedna roľa príde za druhou na buben. Pri muzike si deti kazia zdravie, hubia odev a keď sa nezbedný syn podnapije ľahko sa aj do bitky pustí. Doma sú zvady a nepokoje. Otec nemá viac peňazí. Syn ide teda židovi do roboty a dostane 60 krajciarov na deň. Pri muzike ich ale židovi duplovanu navráti za tú otrovu, za to pálené. Pálenka je ľudu na záhubu a na zkazu. Nejedon gazda a gazdovský syn celý svoj majetok prelial cez hrdlo. Ešte potupnejšia vec je ale, keď sa ženy dajú do pijatiky. S každou skleničkou leje žena cez hrdlo aj čiastku ženskej počestnosti a poctivosti. Že zo starého sveta toľko ľudí sem vyvandroje, tomu je len tá pálenka

na príčine. Kto doma nemôže vyžiť, aj tu ťažko vyžije. Kto ale doma chce lumpovať, nech len príde sem, veď až cez 3—4 týždne nedostane roboty prejde mu chuť od lumpovania. Drahí rodáci a kresťanskí rodičia, karhajte za mladý vaše dietky, bo keď otec syna za mladý nekarhá, bude ho syn karhať na jeho staré dni.

Mladý Orechovský.

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjem láskavé prihlasy o knižočky «*Tridsaťročný jubileum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svädby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedelu modlia sa za všetkých dobrodinco, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiach, dňa 1. mája 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

Spisy redakcii zaslané.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: «*Katholikus Budapest*». V tejto knižke nájdete dopodrobna opísané všetko to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Koľko je tu kostolov, koľko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolícke sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného nájdete v nej. Kto je v Pešti neznámy, keď príjde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atd. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hláste sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: «*Regnum Marianum*», Budapest, VII., Damjanich-utca 50.

Životopis sv. Alojza Gonzagy S. J. Redakcia «Posla b. Srdca J.» obstarala sa o nové vydanie Života sv. Alojza. Životopis tento je v každom ohľade odporúčania hodný. Opísané v dielci udalosti svätého vyobrazujú sa 30 obrázkami milým, zaujímavým spôsobom. Starí a mladí budú ho zároveň s veľkým osohom čítať. Cena (navzdor toľkých obrázkov) mäkkoviazaného výtisku 50 halierov krem pošty. Tvrdo pekne viazaného výtisku 70 halierov. Pre Ameriku a Rusko: mäko 60 halierov, tvrdo 80 halierov. K dostaniu v Trnave.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich veľactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Dopisovateľ Malacka. Odpíšte nám každý týždeň čo sa u vás deje. Všetkým známym a priateľom odporúčajte «Kreštana».

H. V. Turzovka. Prečo nedopisujete do Kreštana? Či mnoho sveta vandroje od vás do Ameriky?

St. H. Malužina. Spomenutý výkaz milodarov nám nebol doručený. Terajší výkaz uverejňujeme. Prosíme o dopisy z vášho okolia.

Pravdomil vo Spiši. Odpustite že váš ctený dopis neuverejňujeme, nechceme šíriť nesvornosť. Prosíme v iných záležitostiach o dopisy.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 18:30 18:95, peštianska K 18:25-18:80, belehradská K. 18:25—18:85, banátska (77 kilogramová) K. 18:10—18:85. — *Raž:* K. 14:70—14:90. — *Jačmeň* na krm K. 14:35—15:20. — *Ovos:* prvotriedny 14:50—14:90, druhotriedny 14:30—14:50. — *Kukurica:* K. 15:15-15:30. *Repica:* K. 22:50—23:00. — *Proso:* K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	29—	28—	27:20	26:40	25:60	24:80	24—
č.			7	7½	8		
K.			21:00	19—	14—		

Otruby: K. 13:20, hrubé K. 13:20.

Datelinové semä: lucerna K. 104:00 do 112:00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 10:00—11:20, žlté K. 9:60-10:40 za 100 kilo.

Lekvár: srbský (1904) K. 23:00—27:00, slavonský (1904) K. 00:00—00:00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely bôb: K. 27'00—28'00, tmavý K. 18'00—19'00, drobný K. 28'00—29'00, tarkavý K. ——. **Hrach:** K. 31'00—41'00. — **Šošovica** veľká čistá K. 40'00—44'00. — **Konopné semä:** K. 27'75—28'00. — **Lanové semä:** prima K. 18'00—19'00. — **Rasca:** K. 62'00—64'00. — **Mak:** sivý K. 53'00—54'00, modrý K. 56'00—57'00. — **Eadník:** K. 14'00 do 15'50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** raffinovaný K. 80'—50—81'50, kockový K. 82'00—83'00, kandis biely K. 84'00, žltý K. 82'00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 42'50 ruský (***) K. 40'50 za 100 klgr.

Vyzvanie.

Dľa 249. §. kupeckého zákona vyzývajú sa veritelia bzinského gazdovsko-potravného a úverného spolku, aby požiadavky svoje oproti spolku za 6 mesiacov od tretieho uverejnenia tohoto vyzvania správe spolkovvej oznámili. **Správa.**

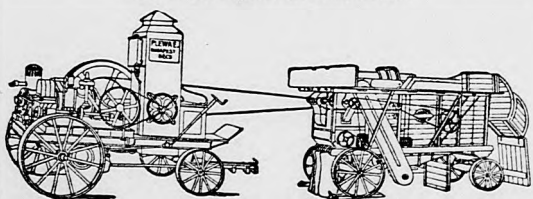
Lačné hodinky Zlaté a striehorné články s 3 ročnou písomnou zárukou. Povodné fabričné ceny. Fabricny sklad **MAX BÖHNEL** hodinár, Wien, IV., Margarethenstrasse 38.

Najväčšia najstaršia firma zaležená r. 1840. Najväčšie vyznamenanie «Grand Prix» a veľká ziptá medajla v Paríži r. 1904. Niklové remontoírky 1 zl. 60 kr. Čierne ocelové remontoírky 1 zl. 90 kr. Roskopf systémové patent remontoírky 2 zl. Povodné **zeleznicné Roskopf** hodinky (nie Roskopf systémové) 3 zl. 50 kr. Goldinové remontoírky (s duplovaným vrchnákom) 2 zl. 90 kr. Opravodné strieborné remontoírky 3 zl., s duplovaným vrchnákom 3 zl. 50 kr. Tula remontoírky zo zlata s prípraveným uh. kr. cimerom alebo c. a k. rakúskym ríšskym orlom alebo peknými polovníckymi vyobrazeniami 5 zl. Opravdiva strieborná psznerová retiazka 90 kr. 14 karátová zlaté remontoírky 7 zl. 50 kr., 14 kar. zlatá pancerová retiazka 10 zl. 14 kor. zlatý prsten 1 zl. 80 kr. Pendlové hodiny s dvoma váhami 130 cm. dlhé 10 zl. 75 kr. Okrúhle kuchynské hodiny za 1 zl. 35 kr. Budice niklové za 1 zl. **Nezodpovedné zamením alebo peniaze nazpät poslem.** Ziadajte si dopisnicou veľký cenník s 900 vyobrazeniami, ktorý zdarma a vyplateny poslem. III.

B. DÉNES — BUDAPEST — VI., Váci-körút 51.

hlavne zastupiteľstvo a sklad **Brauner a Klasek** nástupca meriča **E. Plewa** cis. a kral. privilegovaného dielne **Strojov. a Motorov.**

dlá 1905. modelu shotov emé **BENZIN-, GÁZ- a PARNÉ-**

MOTORE

2—100 HP. Benzin-Lokomobile 2—20 HP.

Gázmotorné pumpovné sriadenia v každej veľkosti dlá sily konskej za každú hodinu s ušporovaním 2—3 halierov chodných utrov. Lačne ceny a príjemné podmienky platenia.

Cenník zdarma.

Poriadní zástupcovia prijímajú sa na vidiek.

500 Korún

vyplátim tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach. z úst. (franko-Zasielka 95 h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu fľašu nepošlem.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zameneanie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolenější sa na pošťové útraty vynahrada. **Beneditkt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Oznamy * *

* * prijíma

administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

Mám na sklade drevené rúle do studen, vyhotovujem nové studne a staré reparirujem za ľavnú cenu, a za každú studnu garan tirujem. Anton Machala, studnarski majster Jeruzalemska ulica, 325 v Trnave (Nagyszombat).

Za 5 zlatých

posiela na vidiek s počtovou dobierkou: **krajinský súknovývozný obchod Budapešť, Rottenbiller-u. 4/3. č.** na úplný mužský odev 3 metry dostatsčného súkna fajnového, čiernej, tmavomodrej, sivěj, barnavej farby alebo kamgarnu. Mustry neposelaju sa pre veľké výdavky.

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvlúdnej účinkuje, ako cukrik chuťnavý a **viborný článok k prehnatiu „PURGO“** ktorý vynalezol profesor universily dr. **Vámossy** a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou znamkou. Pôsobí on nelen pri dospělých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí leží tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. **Biedert**; profesor dr. **Kohts** v Strassburgu, profesor dr. **Novák** v Draždánoch; profesor dr. **Tunnicliffe** v Londone. Veľkého vyznamenania stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni **JEHO SVÁTOSTI PÁPEŽA LVA XIII.** Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každej „Anjel“ lekáreň

lekárni a u dorabateľa

doposielateľ klinik university, Budapešť, IX., Üllői-ut 45/b.

Pôvodný (Dr. Vámossym vynalezony) „PURGO“ len v bálíkoch opaskom ochrannou známku opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastiliek ako ho často odporúčajú, treba ako celkom bezcenny článok do prosta odmrštit.

Zachovanie zdravého

ŽALÚDKA

spocívá hlavne na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého trávení a odstranení škodlivé zapečenia. Osvedčeným domácim prostriedkom z účinných bylenných latek pečive pripraveny, ktoré uživaním podporujú a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbuzuje a mierne, bezbolastne prečistenie pôsobí a tak znamé následky nestriednosti, pochybene dieť, nastudene a neprijemné zapečenie stolice na pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej kyseliny, krčvitej bolesti zmiernuje a odstraňuje, jest Dra Rosi balsam pre žalúdok z lekárne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 fľaška 1 kor., 1 fľaška 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochrannou známku.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u čerého orla“, PRAHA, Malá Strana čis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky pošťou vyr zuji se obratem.

Proti predeslání K 2.56 zasila sa veľká fľaška, proti K 1.50 malá fľaška frankov. na všetky stanice Rakúska Uhorska.

Sklady v lekárnach celého Rakúska. Hlavný sklad u **Jozefa Töröka** v Budapešti. I.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev,
1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!)
po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobírkou zasielá:
Adolf Jelinek v Lísku, p. p. Jimramov, Morava.
Nehodíci se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpet a
pen ízevratím; nespokojenosť vylou-čena! — Do 5
Kg. balika se vejde 7 sukni! **Vzorky zdarma franco!**

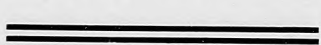
Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v
slovenskej reči, bohate ilustrovaný cenník,
ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozlič-
ných hodín, zlatých a strieborných pred-
metov ako aj hudobných nástrojov

HANNSKONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod
= **BRŮX No. 1493.** (Česko.) =

SCHICHT-MYDLO

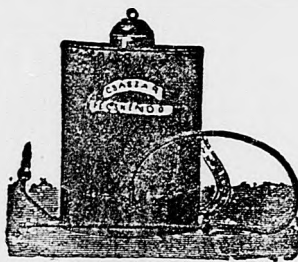
„Jelen“ alebo „Klúc“
so známkou.

Najlepšie a najvýdatnejšie a tak aj najlacnejšie mydlo. Bez
akýchkoľvek škodlivých čiastok!

Vsade k dostaniu!**Vsade k dostaniu!**

Pri kupovaní ale obzvlášte na to pozorujme, aby každý kus mydla
opatrený bol názvom „Schicht“ a s jednou hore označených och-
ranných známk.

Mnohoročnou skúsenosťou dokázano je, že najdokonalejší a najlepší stroj ku kropeniu viniča
k dostaťu je u mňa dľa systému Vermorel pod menom

„Császár-Permetező“
pri záruke 5 rokov.

Stroj tento ohľadom na jeho dobrotu je ten najlaciejší. Upravený je pevnou medennou putňou
a niklovanými čiastkami; není vystavený ani zapchatiu ani úprave. Tieto strekáče, ktorých viac než
100.000 kusov je v obchode, pri záruke 5 rokov, miesto doterajších 20 zl. za 10 zlatých. Adressa
objednania je:

PAVEL SOHR, SOMOGY-SZILL 35.

Objednať možno predbežným doposlaním peňazí alebo poštovou dobierkou. Objednania
i na pozdejšie doposlanie, vybavujú sa čo možno najskorej.

Zdravie!

Mnohokrát vidíme bohatých, ktorým závidí celý svet, doma však stonú a ponosujú sa, bo im chýba zdravie. Vzдор tomu ľudia najmenej dávajú pozor na zdravie. Človek vôbec len vtedy váži si zdravie, keď on prišol.

Drahý čitateľ! Ako dobrý gazda vždy svedomite obrába rolu svoju, aby mu čím lepšej úrody doniesla, tak by aj rozumný človek vždy pečlivo bdel mal nad svojim zdravím a dobrý, posilňujúci a občerstvujúci liek vždy by mal po ruke mať, a z času na čas ho potrebovať aj keď je zdravý, bo je to múdrejšie k udržaniu zdravia málo peňazi obetovať, ako utratené zdravie nesmiernymi bolesťami a obetami chcieť si nahradiť. Pomyslite si len na hrozné bolesti a trápenia, ktoré trpia ľudia na prsá, na žalúdok, na látku, dychavicu, krče, lúpanie, klopanie srdca, kašeľ atď. Kolké bolesti zapričínajú nám bolenie zudov, alebo hlavy. Či by človek nemal byť povdačným, keby si vedel pomôcť proti týmto trápeniam? Buďte teda milí čitatelia obozretní, a už zavčasu dávajte pozor na vaše zdravie. Hlavná vec je, dobrý liek domáci vždy pri ruke mať, a potrebovať ho k udržaniu zdravia a k zastaveniu veľkých bolesti. Takýto liek domáci je v prvom rade, ten už tisíckrát pochválne spomenutý Elsa Fluid.

Pomiesame-li Elsa Fluid s vodou a umývame tým oči, tvár, čelo, sluchy vtedy upevňuje sa kožka hlavy, zrak oči posilňuje sa ako vobec liek tento posilňujúci účinkuje na všetky nervy naše. Nezdýchajme a nelamentujeme preto nad bolesťami na rukách, nohách, neponosujeme sa na lúpanie, klanie, opuchliny, na bolenie zubov, vôbec na bolesti, ktoré zapričínajú nám zmena počasia, prechladnutie, fah povetria, vlhké bydlie, lež potrebuje Fellerov Elsa Fluid a uvidíme, že po krátkom natieraní bolestné údy naše spevnia. Kto každodenne potrebuje Fellerov Elsa Fluid ako vodu na usta, toho nikdy zuby nebolia.

Nesčíselné dopisy nám svedčia o tom, že Fellerov Elsa Fluid utišuje bolesti, ulevuje krče, hojí, nemocné plúca, rozsaďuje šľajm, zastavuje dávenie a mdloby, bolesti, ktoré spôsobia jedlá zkažené, veľmi horúce, alebo veľmi studené utlačuje, zväčšuje chuť k jedeniu a trovenie, kašeľ znižuje, nočné potenie zastavuje. Fellerov Elsa Fluid nemá v sebe žiadnej škodlivej látky a mnohí ľudia nevedia dosť prenachváliť jeho pôsobenie, keď ho vodou smiešajú a to potom ako vodu na rany potrebujú, bo nič nezastavuje tak chytré bolesti zmrzlých alebo pri mnohom chodení poranených nôh nič tak istotne neutlačuje potenie nôh, ani nič tak chytré nehodí svetlé flaky, spôsobené pádom alebo úderom, ako Fellerov Elsa Fluid. Liek tento z utrúpených údov vyfahuje horúčosť, prekáža nakazenie, svrbenie a páľivosť. Ako očisťujúca, obkladková voda na rany hodí sa nadevšetko. Po unávenom chodení, po slabostách zapričinených trasením srdca, dychavicou, hlavybôlom prospešne účinkuje natieranie Elsa Fluidom.

Kde toľko vyznačenia je, v tom môžete i dôverovať, nadevšetko, keď vám sdelíme že v Štubici číslo 18 (stolica Záhreb) 60.000 dopisov povdačnosti dostal zo všetkých končín sveta.

Žigmund Geresy policajta voditeľ trupu s Košic nasledujúce píše: Čo familiárny otec 5 týždňov som bol v posteli ležiaci nemocný, na ukrutný srdcový krč som trpel, ťažko som dýchal, obličkové bóle, kašľanie a klanie ma trápili.

Len čosom počal Fellerov Elsa-Fluid užívať, už som cítil, že všetky tieto bolesti klesnúť počali a po užívaní dvoch týždňov už som zas spisbu svoju mohol započaf. Konečne Karol Palkovits panský uradník z Béla p. p. Ípoly-Pásztó v jeho liste nasledujúce písal: Pri pilnom a usilovnom potrebovaní Jejich Elsa-Fluidu 4 ročná žalúdková nemoc moja prestala. Vrele každému odporúčam ten, a môj dom bez Elsa Fluidu nikdy nebude.

Že však aj páni lekáry spokojní sú s Elsa-Fluidom, to dokazujú nasledujúce výpovede jednotlivých lekárov ktoré tu uvádzame: Blahorodý pán lekárnik Eugen V. Feller v Štubici, kostolná-

ulica číslo 18 (Záhrebská stolica). Na správenie moje s vypusteným Fellerovim Elsa-Fluidom veľmi dobré ciele som dočiahol. Nech ráčia mne navedenie dať cenu aj najväčších fláš. Gottlieb Popper cis. a kr. štátny doktor, Komatau.

No však ct. čitatelia, že takéto výjavy a vyznačenia tých, ktorý Fellerov Elsa-Fluid upotrebovali najopravdivejšie dokazujú, že Fellerov Elsa-Fluid je najlepšy a opravdove vyprobovaný domáci liek. Aby ale milý čitateľ zdravie vaše s upotrebovaním liekom týmto ste si udržali, neomilne potrebné je, aby pri zaopatrení Fellerovho Elsa-Fluidu opatrný ste boli a hlavne na ochranou známku aby pozorovali a aby na každej fliaške podpis Feller na nej stál. Nenehajte sa s ponášajúcimi názovami sa odstrániť, jako napríklad: Luisa-Fluid, Gold Else-Fluid, Salvátor-Fluid, Horgony-Fluid, Índa-Fluid atď.

K tomu ešte tento výborný domáci liek je tak lacný jako zriedka nejaký druhý. Je pravda, že menej jako 12 malých alebo 6 dupľa fliaš poslať nemožné je, lež zaznačte ti lacné ceny, keď 12 malých alebo 6 dupľa fliaš objednávate — tak len 5 korún treba platiť franco a bez všetkých druhých vydavkov, cena 24 malých alebo 12 dupľa fliaš je 8 korún 60 hall. Keď 36 malých alebo 18 dupľa fliaš objednávajú tak za tieto 12 korún a 40 hallierov treba platiť, 48 malých alebo 24 dupľa fliaš cena je 16 korún. Keď ale na príklad viacerý spolu 60 malých alebo 30 dupľa fliaš objednájú tomuto cena je len spolu 20 korón. Nuž teda aby tento výborný domáci liek všade bol uvedený a aby si ten aj najchudobnejšy človek mohol objednať, ponechané je, že žiadne počtovné utraty a inšie výdavky netreba platiť — keď rovno u Eugena V. Feller v Štubici, Kostolná- ulica 20. (Záhrebská stolica) objednájú, vzacne je do pozoru aj to, že pri každom opakujúcom tucte 1 fliašku Feller Elsa Fluidu za darmo dostanú.

V druhom páde upozorniť chceme čtených čitateľov i na druhý liek domáci Eugena V. Feller a to sú jeho znamenité Rhebarbara Esla pilulky k prehnatiu. Tieto Elsa pilulky pôsobia isto, a majú preto prednosť nad všetkými pilulkami. Pilulky tieto účinkuju už po niekoľko hodinách, keď príjemno prehánajú, stolicu tvrdú usporaduju chuť k jedeniu zväčšujú, náklonnosť k dáveniu zastavuju, hnusenie pred jedlami utlačuju, zvlášte príjemno daju sa užívať pri zlom trovení, zdutí, kyslom grgani, záhe a v podobných pádoch. Kto riadne uživa tieto Elsa pilulky nikdy netrpí na tvrdú stolicu. Napodobnení treba sa však chrániť. 6 škatuliek franco a kamkoľvek stojí 4 koruny a 12 škatuliek 7 korún 60 hal.

V tretom rade upozorňujeme čitateľov na jednu zvláštnu okolnosť. Ošipané 200 kilogrammov ťažké, kravy čo dávajú mlieko ako smätánka, ohnivú kone zdravý hyd, všetko to môžeme mať, keď upotrebuje chýrny Fellerov krmný prach s ochrannou známku «Elsa». Prach tento treba lichve každý deň ku krme dodávať. Tento prach pozdvihuje chuť lichvy ku žraniu, pôsobí na žalúdok zosilňuje svaly, následkom čoho lichva tučne, tak že za ňu vyššiu cenu docielíť môžeme, utišuje kašľanie, krče a zahafuje všemožné vnútorné výrosty. Krmný prach, miešaný s Fellerovým Elsa Fluidom odporúča sa upotrebovať nadevšetko k zahatenu úpadku. Dávame ho vôbec lichve, ošipánym, ovečám, kozám, kravám, týmto posledným množi a popravuje mlieko, zvlášte v čas zmeny krme. Bálik i koruna jestli sa objednáva spolu s Elsa-Fluidom. Bez Elsa-Fluidu treba na ráz aspoň 4 báliky objednať čo potom s poštou koštuje 5 korún.

Upozorňujem ešte ráz, že všetky tieto dôrobky len vtedy su pravé, keď ich objednáme rovno ti dorabateľa a list náš adresujeme nasledovne: Eugen V. Feller Štubica číslo 18. (Stolica Záhrebska).

Sklady sú v Budapešti u Török József gyógyszertára, Dr. Egger «Nádor» gyógyszertára.

Konečne prajem ct. čitateľom mnoho šťastia.